

דף מקורות - ירושלים – שדה יער

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור ליז' אייר תשע"ח

א. תהלים קלב' - עד אמצא מקום לד'. הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדי יער. ב"ר צט' - רבי שמעון אומר בתוך של מי שמתה באפרתה ומי מתה באפרתה רחל, יכול בתוך חלקו של יוסף.. ת"ל מצאנוה בשדי יער, בתוך חלקו של מי שנמשל כחית היער, ומי נמשל כחית היער בנימין דכתיב בנימין זאב יטרף. מצודת דוד - בשדי יער הוא גורן ארונה היבוס' והיה גם שם עצי יער כי הוא המקום שנעקד עליו יצחק ובאיל תמורתו נאמר נאחז בסבך בקרניו שנאחז בענפי עצי היער.

ב. שמואל ב' יח' - וירב היער לאכל בעם מאשר אכלה החרב. רש"י - חיות רעות שביער.. תהלים קד' - תשת חשך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער. פרי צדיק ויגש - המזבח נקרא זאב הטורף.. והוא על שם אכילת הקרבנות של הבהמות כדי לברר כל מיני אכילות של נפש הבהמית.. הושע ב' - והשמתי גפנה ותאנתה.. ושמתים ליער ואכלתם חית השדה. מצודת דוד - אעשה הפרדסים מקום הפקר כיער וחית השדה תאכל הפירות ר"ל האויב יקח הכל. מיכה ג' - לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלם עיין תהיה והר הבית לבמות יער. מלבי"ם - והר הבית ששם היה המקדש והמזבח ונשאר ממנו כותל המערבי ידמה כבמות הנמצאים ביער שאין איש בא לתוכם רק שועלים ופריצי חיות ילכו בהם.

ג. בראשית מט' - בנימין זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל. קובץ א' תפב' - ..במחשכים הושיבני כמתי עולם זה תלמודה של בבל. ומ"מ גם הוא יהפך לאור, אחרי שנשמת האורה חוללה אותו. אע"פ שהולידתו בתור בן אוני ותקש בלידתה, מ"מ אביו קרא לו בנימין, וצדקו המילדות שהן חכמות באמרו לה: אל תראי כי גם זה לך בן.

ד. בראשית כב' - וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו. רש"י - שהיה רץ אצל אברהם והשטן סובכו ומערבבו באילנות כדי לעכבו. ויקרא רבה כט' י' - א"ר הונא בר' יצחק מלמד שהראה הקב"ה לאברהם את האיל ניתש מחורש זה ונסבך בחורש זה אמר הקב"ה לאברהם כך הם עתידין בניך נאחזין באומות ונסבכין בצרות ונמשכין ממלכות למלכות מבבל למדי ממדי ליון ומיון לאדום וסופן ליגאל בקרניו של איל..

ה. שיחות הרב צבי יהודה בראשית 274 - יעקב.. בכל פרשיותיו מתחילה ועד סוף הכל מלא סיבוכים שאין כמותם. אין אצלו דבר בלי סיבוכים. הלידה, הבכורה, הברכה וכל עסקיו עם עשו, עם רחל, עם לאה, עם לבן, עם דינה, עם יוסף.. אנחנו כולנו מלאי סיבוכים ונפגשים בסיבוכים בכל מהלך ההסטוריה שלנו. אין להתעלם להתחמק ולברוח מהם. יש להמשיך בגבורה בתוך הסיבוכים, ונצח ישראל הולך ומתגלה דרך כל הסיבוכים.. יש מאמר חז"ל על הפסוק כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים (משלי כג' לא'), שיכור כל העולם כולו דומה עליו כמישור (יומא עה'). העולם אינו כמישור, אבל התורה היא ספר הישר המיישר את כל הסיבוכים, ואז והיה העקוב למישור (ישעיה מ'). פגישת הרוחני והחומרי היא מלאה סיבוכים.. התורה היא המדריכה בתוך כל הסיבוכים. דמות יעקב אבינו חקוקה על כסא הכבוד. זאת דמותו של האדם.. צרות, סיבוכים וסבל שזורים במהלך חיי האדם, מה ששייך במיוחד ליעקב בחיר האבות.

ו. אוה"ק א' חכמת הקודש ס' - הרוחניות הבאה מתמצית של ידיעות ורגשות שבאו בצורה מיוחדת, ונתעכלו עיכול רוחני, והן פושטות צורתן ולובשות צורה חדשה, היא מתאחדת הרבה יותר באיחוד גמור עם היסוד הנשמתי, ומעלה את האדם לצורתו העליונה, מאילו היו הדברים באים לכתחילה בצורתם הגמורה. ומתוך כך השבילים הרוחניים הינם כל כך מסובכים.. אוה"ק ג' מוסר הקודש נט' - טבע הרוח הוא לבוא מעולף בצורות מגוונות.. ולמה לנו כל אלה, למה לא הובעו ולא הוכרו ההכרות התוכיות בעצמותן? ..אם היו ההכרות באות.. חשופות בתוכיותן כמו שהן, אז לא היה כל מקום להתעוררות החיים הנפשיים הפנימיים, וההכרות היו משתקפות בצירי הנפש, כמו שמשתקפות ההכרות החיצוניות של החושים, באיזה אדם הנכנס לעולם שהוא כולו זר לו, שאמנם מתרשמות הן על רשת העצבים של חוש הראות, מתוות הן את התוים שלהם בלוח החיים, אבל אינם מעמיקים בו את הווייתם, אינם משתרשים בנשמה לשאת ענף ופרי, ולהתהפך לעצם מעצמיו הפנימיים של האדם, לגדל את איכותו.. ישעיהו לב' - עד יערה עלינו רוח ממרום..

ז. יומא לט' - אמר רב זוטרא בר טוביה למה נקרא שמו יער דכתיב בית יער הלבנון לומר לך מה יער מלבלב אף בית המקדש מלבלב. דאמר רב הושעיא בשעה שבנה שלמה ביהמ"ק נטע בו כל מיני מגדים של זהב, והיו מוציאין פירות..

ח. שמואל ב' כא' - ..ויך אלחנן בן יערי ארגים בית הלחמי את גלית הגתי.. רש"י - שהיו משפחתו אורגים פרוכת למקדש הקרוי יער. תהלים עד' - יודע כמביא למעלה בסבך עץ קרדמות. רש"י - יודע האויב כשהיה מכה בשערי פתחי המקדש שהוא כמביא מכותיו למעלה ברקיע.. שהרי היה רואה שהיה העץ מסבך ואוחז את הקרדומות ובולען כמו שאמרו רבותינו כולהו בלעתינהו חד תרעא דירושלים, בסבך עץ קרדומות לשון נאחז בסבך, העץ סובך אותם והם נסבכין בו.

ט. קובץ א' תשמה' - עין עיטם הוא המקום היותר גבוה שבארץ ישראל, והיה עולה על דעת דוד ושמואל לבנות שם בית המקדש, עד שהוכיחו מהכתוב שצריך להנמיך מעט, לקיים ובין כתפיו שכן, ואין לך נאה בשור אלא בין כתפיו. ועין עיטם נשאר בצורה של חול לכאורה, אבל בית הטבילה לכה"ג ביוה"כ, מהדרא מיא מעין עיטם, והיא בעליית בית הפרוה, שבנה פרוה אמגושא, שהוא הצד היותר חשוך שברע, גדופי, שאין היתר ללמוד ממנו אפילו להבין ולהורות, ומ"מ יש גם ע"ז הכללה עליונה וצורך עולם, המטהר בהכללתו ומכין לעבודת הקודש היותר עליונה, הכובשת בשיא קדושתה את כל הכחות המהרסים, ומיסדת את העולם על בסיס קדושת טהרתו, אף תיכון תבל בל תמוט. ובדרישת רשומות, פר, יער אשר תרמוש כל חיתו טרף, שהם חוץ מבנינו של עולם הזה והבא שנבנה ב"ה, ורק מו"ה הנם מקבלים שפעם, קודם שהאורה העליונה מופיעה בעזה והשמש לא זרחה עדיין, כ"א תשת חושך ויהי לילה. אבל המחשבה המטהרת, היא הצפיה לישועת עולמים של יום אשר הוא לא יום ולא לילה, והיה לעת ערב יהיה אור.